

Dubravko Jagatić 15. LIS 24.

Nakon jako dugo vremena na ovdašnjoj muzičkoj sceni se pojavila protestna pjesma kojom su autori dignuli glas protiv nepravde koja ih očito izjeda i o kojoj su odlučili progovoriti jasno i glasno. **Frenkie** i Krešo Bengalka snimili su pjesmu „Viva La Palestina“ i s razlogom dignuli svoj glas protiv genocida nad Palestincima kojem svjedočimo iz dana u dan već više od godinu dana.

Tako Frenkie u jednom dijelu pjesme govori:

„Nakon holokausta smo rekli “Nikad više”
A onda Vukovar, i od granata kiše
Nakon Bosne smo rekli “Nikad više”
I onda opet obećanja zaboraviše
Danas gori Gaza, nikog nije ni briga
Sve maske su pale, nema ni srama ni stida
Ja radim što mogu, neću da šutim i žmurim
Stajem u odbranu kao Sarajevski Purim
Hoće nam reći šta reći smijemo mi?“

U drugom dijelu pjesme nadovezuje se Krešo Bengalka:

„Palestinci su glađu stjerani u novi geto
Da bi im sve šta su stekli bilo oduzeto
Kažu povijest se ponavlja, ali u drugom dresu
Sotona pleše kad bolnice s ranjenima raznesu
Tamu prikriva tmina, tlo šta drhti od mina
Vječna država davnina, Viva La Palestina“

U pjesmu su ubacili i dio govora unuka Nelsona Mandele koji govori kako je naša sloboda nepotpuna bez slobode Palestine kao i govor američkog politologa, aktiviste i znanstvenika, te američkog stručnjaka za holokaust i palestinsko izraelski sukob Normana Finkelsteina koji govori o tome kako zbog sudbine Palestine plaću oni koji imaju srca bez obzira je li to ispravno ili nije.

Palestinu su do danas priznale 142 države od 193 koliko ih se nalazi unutar članica Ujedinjenih Naroda. Gotovo tri četvrtine zemalja svijeta je priznalo državu u kojoj je posljednjih godinu dana život izgubilo preko 40.000 lju dok je ranjeno njih preko 95.000. Svejedno, to je postala vijest koja se svakodnevno pojavljuje u centralnim informativnim emisijama i na koje gotovo više nitko ne obraća pažnju. Frenkie i Krešo Bengalka dignuli su svoj glas i rekli jasno i glasno što misle o tome.

Kao što je svojevremeno, početkom osamdesetih i Branimir Johnny Štulić pjevao:

„Gdanjsk osamdesete
Uzavrele tvornice
Dva puta se ne šalju
Tenkovi na radnike
Tenkovi na radnike
Tenkovi na nas“

Jasno i glasno izražavajući svoje neslaganje s potezom poljskog generala Wojciecha Jaruzelskog koji je 1981. godine proglasio izvanredno stanje u Poljskoj uslijed velikog nezadovoljstva Poljaka aktualnom političkom situacijom, te zabranio rad sindikata Solidarnost predvođenog Lechom Walesom i na ulice Gdanjska izveo tenkove.

No, Štulić je bio među rijetkima tih godina koji je vrlo često u svojim pjesmama progovarao o društvenim nepravdama, političkim potezima, društvenim previranjima. Iako je popularna glazba zapravo odličan medij za prenošenje poruka a popularni rock izvođači utjecajne osobe čije mišljenje se sluša i poštuje čak i više nego samih političara, oštrica u rock stihovima s vremenom se gotovo potpuno istupila.

Privatnost

S vremena na vrijeme pojavio se neki izvođač koji je dignuo svoj glas protiv sistema, korumpiranih političara, nepravde u društvu ili nepotizma ali gotovo da nema izvođača koji je ostao upamćen kao protestni pjesnik, ro buntovnik ili rock pjesnik koji u gotovo svakoj svojoj pjesmi ubada gdje treba i koga treba. Najbliže se tome približio Mile Kekin. Kako s Hladnim pivom, tako i u nastavku samostalne karijere. Zna se da Kekin ne šuti, da nema dlake na jeziku i da ubada gdje i koga treba i kad treba i to radi baš onako kako treba. Darko Rundek je oduvijek bio na toj jednoj ljevičarsko poetičnoj strani braneći ispravne ljudske stavove, progovarajući i protiv fašizma kao na primjer u pjesmi „Ay Carmela“:

„Želja nam je samo jedna
Da fašista više nema
Mi nemamo avione
Tenkove ni kamione
Ay Carmela
Nestaje nam municije
Hladan vjetar poljem bije
Ay Carmela“

KUD Idijoti živjeli su punk i bunili se kroz svoje pjesme kada je trebalo bez obzira na posljedice. Dubioza kole ismijala je politiku i političare do suza sarkastično naglašavajući svu njihovu glupost i zlo koje izlazi iz njih. Bili još pojedinačnih, sporadičnih momenata ali rokeri u Hrvatskoj nisu se baš nešto iskazali. Reperi su nastavili tamo gdje su rokeri zakazali i kroz svoje nerijetko vrlo oštre stihove izlivali svu žuč izazvanu lošim načinom života zbog politike i političara koje vode državu. Gotovo svaka nova Kandžijina pjesma neki je njegov komer na život u Hrvatskoj i društvo u kojem živimo, izgovoren na način da smo u stanju sami se sebi nasmijati, još zamrziti korumpiranje i glupe političare ali i progutati onaj gorki zalogaj shvativši da nam zapravo nije do smijeha već bi najradije plakali zbog nepravde koja nas okružuje.

Tako je na primjer General Woo, prije nego se okrenuo skroz udesno, na svom albumu „Verbalni delikt“ objav pjesmu „Zašto sada šutite?“ obrušivši se na tadašnjeg predsjednika Hrvatske Ivu Josipovića:

„Josipoviću sorry, što ti nisam na spotu
Ne virim iz šupka, jer ne podnosim sramotu
Imamo beef, znam da imamo probleme
Ne prodajem guzicu za jebene tantijeme
Ko trlja ruke, buksa lovu na ZAMP-u
Skupljaju mu zlato kao nacisti za Papu“

Poezija Mirele Priselac Remi kontinuirano je bila obojena aktivizmom i buntom kao uostalom i u hitu grupe Elemental „Ljuljaj brod“:

„Spavam dok me gaze, al ne budi me galama
Ma što bilo, što da se desi, prethi smo mi
Nema toga da pokrene me da ustanemo svi.“

STilness je svojom „Katarzom“ također pustio krik:

„Šta se dogodilo sa Masama
koje nisu opsjednute
Rasama i Klasama
kad je nastala glupost
ka šta su grb i zastava
kad je nestala Pravda
i počela enklava zastara
zbog procesa dugih
ka čelična zavjesa“

Edo Maajka stao je na čelu buntovnih repera i vrlo često jasno i glasno rekao kako stoje stvari kao u pjesmi „I pasaran“:

„Miriše fašizam u zraku, osjeća se ono
Ono „Milu im majku“, i svi su u strahu
Osjeti se svuda opet, care, širom Europe
Hoće punim da prođe, budi svjetlo u mraku, pjevaj“

Na regionalnoj hip hop sceni se među reperima definitivno izdvojio Krleža među tekstopiscima, beogradski glazbenik, skladatelj, romanopisac, pjesnik, esejist i jedini reper s počasnom diplomom Magister Humanitas za pedagoško djelovanje i poseban doprinos razvoju kulture mladih, koju mu je dodijelio Fakultet pedagoških nauka u Kragujevcu – Marko Šelić Marčelo čija pjesma „JBG“ je 2022. godine u Beogradu prozvana „himnom svih protesta“. Dakako, to je samo jedna od njegovih brojnih protestnih pjesama kroz koje je progovorio o društvenim bolestima koje nas okružuju. Kao svojevremeno i koautor pjesme „Viva La Palestina“ Frenkie čije su pjesme „Hajmo ih rušiti“ i „Gori“ 2014. godine tijekom velikih protesta u Bosni i Hercegovini bile svojevrsni soundtrack buđenja i bunta naroda.

Rock scena unazad desetak godina, čast rijetkim izuzecima gotovo je potpuno izgubila oštricu koju je nekada imala. Rep scena iznjedrila je par hrabrih i odlučnih buntovnika da bi dolaskom trapa kao trenutno dominantnog muzičkog pravca među novom generacijom bilo kakva otvorena ili oštra kritika potpuno nestala. Zabava i 'usud na se i podase'. U samom startu se kao buntovnik pokazao Grše i upravo Krešo Bengalka, ali i oni su s vremenom okrenuli ploču. Kao da su svi dignuli ruke ne vjerujući niti u jednom trenutku u popularnost i moć svojih pjesama, svoj vlastiti utjecaj na publiku i oštricu koja ponekad može i te kako zaboljeti one prema kojima su okrenuta. Ili barem potaknuti rasprave na teme o kojima se više šuška nego glasno govori. Osim toga, sve te pjesme u kojima se otvoreno i s razlogom kritizira sigurno su potaknule neke nove slušatelje da se zamisle na tim temama i možda promijene svoje mišljenje. Davno su svi odustali od ideje da pjesmama mogu promijeniti svijet ali nažalost i od činjenice da neke pjesme mogu i te kako uzdrmati pojedine političare, društvene poteze, ideološke masturbacije itd. Kao da je zavládala autocenzura i svojevrsni strah od posljedica da će se nekome nešto loše dogoditi ako iskreno zapjeva o onome što ga muči (a nisu samo ljubavni problemi). Svakako treba uzeti u obzir strah od javnog svrstavanja na stranu jedne stranke, jedne politike ili jedne ideologije no autori koji imaju svoj izgrađeni stav i žele ga izreći jasno i glasno to i rade. Samo što je njih jako malo ili ih gotovo više uopće nema.

Nažalost, političari koji nam kroje živote svojim potezima pružaju neiscrpnu inspiraciju za brojne tekstopisce koji to ne iskorištavaju već se zatvaraju unutar svog intimnog svijeta, žmireći na život u društvu koje im nije po volji ma koliko svakodnevno kukali zbog toga. Frenkie i Krešo Bengalka nisu šutjeli o genocidu u Palestini i pokazali da o tome treba javno progovoriti kroz pjesmu. Toliko je toga o čemu bi trebalo prozboriti, ponekad i opjevati i napisati britke i oštre rep stihove da je nevjerojatno da je to nestalo s muzičke scene. Od nove generacije to je dosta teško očekivati ako su učili i uče od starijih kolega koji su digli ruke od buntovništva i kritike društva. Pjesmom se ne može promijeniti svijet ali se mnogima mogu otvoriti oči.

Ovaj tekst objavljen je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.